

Nr 884

Av herr Carlstein, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 167, med förslag till lag om ändring i arbetarskyddslagen den 3 januari 1949 (nr 1).

(Lika lydande med motion nr 730 i Första kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 167 framlägges förslag till ändringar i arbetarskyddslagen. Ändringarna avser bestämmelserna om nattvila samt förbudet mot att använda kvinnor till arbete under jord.

Kungl. arbetarskyddsstyrelsen har i skrivelse den 20 december 1960 framlagt förslag till ändringar i arbetarskyddslagens särbestämmelser för kvinnlig arbetskraft i fråga om nattvila och arbete under jord. Departementschefen har funnit anledning att i samband med behandlingen av arbetarskyddsstyrelsens skrivelse även behandla arbetarskyddslagens generella bestämmelser om nattvila.

När det gäller förbudet för kvinnor att arbeta under jord, i gruva eller stenbrott, är vårt land bundet av Internationella arbetsorganisationens konvention nr 45. Enligt konventionsbestämmelserna kan dock vissa undantag få förekomma, och arbetarskyddsstyrelsen föreslår i sin skrivelse att liknande undantag skall medgivas i vår arbetarskyddslag. Undantagen gäller i främsta hand befattningar i överordnad ställning vilka icke är att hänföra till manuellt arbete, samt arbete i samband med sjukvård och sociala välfärdsanordningar. Arbetarskyddsstyrelsen har föreslagit att styrelsen skall få möjlighet att ge dispens från förbudet i den omfattning som undantagen är medgivna enligt konventionen.

I propositionen föreslås att någon dispensgivning ej skall erfordras när det gäller frågan om arbete under jord för kvinna i överordnad ställning. Arbetarskyddsstyrelsen har anfört skäl för att hålla på dispenskravet när det gäller samtliga undantag. Därför bör 34 § i arbetarskyddslagen utformas i enlighet med arbetarskyddsstyrelsens förslag.

När det gäller frågan om nattarbetsförbudet för kvinnor föreslår arbetarskyddsstyrelsen endast en administrativ förenkling genom att Kungl. Maj:ts befogenheter att meddela dispens överflyttas på styrelsen. Propositionen går här betydligt längre än arbetarskyddsstyrelsen och föreslår att det särskilda nattarbetsförbudet för kvinnor avskaffas. Skäl kan givetvis anföras härför, höjandet av industriens produktionskapacitet, ett effektivare utnyttjande av maskiner etc. Frågan är ändå om dessa vinster uppväger de sociala problem som uppstår i samband med nattarbete. Ej heller torde samhällets resurser när det gäller serviceanordningar av olika slag, för att svara

exempelvis för barnpassningen, ha byggts ut på sådant sätt, att de svarar mot ett ökat behov, som blir en naturlig följd av utökningen av nattarbetet. Natthem för barn torde exempelvis de flesta kommuner vara i fullständig avsaknad av. Man kan även starkt ifrågasätta om detta är en utveckling som bör eftersträvas.

Även när det gäller propositionens förslag till jämkning av den tid, som skall ingå i nattvilan, kan skäl anföras för att nu gällande bestämmelser bibehålles oförändrade. Nattarbetet kan vara en tvingande nödvändighet och bör då tillåtas, men att endast företagsekonomiska skäl skall kunna åberopas för dispensgivningen kan ej vara förenligt med den sociala hänsyn, som arbetarskyddslagen är ett uttryck för. Den ordning som hittills tillämpats beträffande dispensgivningen har tillgodosett de flesta av föreliggande behov när det gällt att utnyttja kvinnlig arbetskraft. En förenkling av den administrativa handläggningen av dessa ärenden på så sätt att arbetarskyddsstyrelsen fattar definitiva beslut har jag intet att erinra emot.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställes,

att riksdagen vid behandling av propositionen nr 167 måtte för sin del besluta att §§ 34, 37 och 73 i arbetarskyddslagen ändras på sätt som föreslagits av kungl. arbetarskyddsstyrelsen, vilket förslag här fogas som bilaga, samt

att i övrigt avslå de i propositionen framförda ändringsförslagen av arbetarskyddslagen.

Stockholm den 15 maj 1962

Rune Carlstein

Bilaga

*Förslag till ändrad lydelse av 34, 37 och 73 §§ arbetarskyddslagen
den 3 januari 1949.*

34 §.

Kvinna må — — — eller stembrott.

Arbetarskyddsstyrelsen må i särskilda fall medgiva undantag härifrån, då fråga är om arbete, som utföres av kvinna i överordnad ställning och som icke är att hänföra till manuellt arbete, om arbete, som avser sjukvård eller sociala välfärdsanordningar, om arbete, som i samband med yrkesutbildning tillfälligt utföres under jord, eller om annat arbete, som tillfälligt utföres under jord och som icke är att hänföra till manuellt arbete.

37 §.

Å arbetsställe — — — att vidtagas.

När synnerliga skäl därtill äro må undantag från bestämmelserna i 36 § första stycket meddelas av arbetarskyddsstyrelsen.

73 §.

Över arbetarskyddsstyrelsens beslut i ärende, som avses i 23, 24, 25, 29, 30, 31, 33 eller 36 §§, 40 § tredje stycket eller 70 § andra stycket, må klagan ej föras.

Talan mot — — — ämbetsverks beslut.